

SAVONIA

ammattikorkeakoulu

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
TEKNIIKAN JA LIIKENTEEN ALA

PEREHDYTTÄMINEN MAANRAKEN- NUSYRITYKSESSÄ

Perehdyttämislomakkeen laatiminen M. Karjalainen Oy:lle

TEKIJÄ: Sanna Romunen

Koulutusala Tekniikan ja liikenteen ala	
Tutkinto-ohjelma Rakennustekniikan tutkinto-ohjelma	
Työn tekijä(t) Sanna Romunen	
Työn nimi Perehdyttäminen maanrakennusyrityksessä	
Päiväys 9.12.2024	Sivumäärä/Liitteet 23/4
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) M Karjalainen Oy	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää yrityksen tämänhetkiset perehdytyskäytännöt sekä työturvallisuuden tila. Työn tarkoituksena oli laatia yritykselle kirjallinen perehdytyslomake, jonka avulla yhtenäistetään perehdytyksen sisältöä ja laajuutta. Tähän mennessä yrityksellä ei ole ollut kirjallista perehdytyslomaketta, jonka takia perehdytykset on toteutettu suullisesti, eikä perehdytyksen suorittamisesta ole laadittu kirjallista dokumenttia.</p> <p>Opinnäytetyössä yrityksen perehdytyskäytäntöjen selvittämiseen laadin työntekijöille kyselyn paperisena versiona. Kyselyssä selvitettiin työntekijöiden kokemuksia yrityksen antamasta perehdytyksestä yritykseen tullessaan, mihin he ovat kokeneet saaneensa perehdytystä sekä mihin he olisivat tarvinnut tarkempaa perehdytystä. Perehdytyslomakkeen lisäksi laadin yritykselle erilliset poikkeama-, MVR- ja koneentarkastuslomakkeet.</p> <p>Kyselyn vastauksien perusteella laadin yritykselle perehdyttämislomakkeen, jonka tarkoituksena on tulevaisuudessa yhtenäistää perehdytyskäytäntöjä, toimia kirjallisena dokumenttina perehdytyksen saamisen varmistukseen sekä varmistaa, että kyselyn vastauksista ilmenneiden perehdytykseen liittyvien puutteiden kehittämiseen panostetaan tulevaisuudessa.</p>	
Avainsanat Työturvallisuus, perehdyttäminen	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	5
1.1	Opinnäytetyön tavoitteet	5
1.2	Toimeksiantaja	5
2	TYÖTURVALLISUUS YLEISESTI.....	6
2.1	Työturvallisuudesta ja perehdyttämisestä huolehtiminen työnantajan näkökulmasta.....	6
2.2	Työturvallisuudesta ja perehdyttämisestä huolehtiminen työntekijän näkökulmasta.....	6
2.3	Työturvallisuus maanrakennusalan näkökulmasta	6
2.4	Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta.....	7
2.5	Perehdyttäminen.....	7
2.6	Työhön opastus	7
3	TYÖTURVALLISUUDEN JA PEREHDYTTÄMISEN NYKYTILA YRITYKSESSÄ	8
3.1	Työturvallisuus M. Karjalainen Oy:ssa	8
3.2	Kysely työntekijöille.....	8
3.2.1	Kyselyn tulokset.....	9
3.3	Työturvallisuuden ja perehdyttämisen nykytilan arviointi.....	14
4	TYÖTURVALLISUUDEN JA PEREHDYTYKSEN KEHITTÄMINEN	15
4.1	Opinnäytetyönä tehdyt lomakepohjat.....	15
4.1.1	Perehdyttämislomakkeen laatiminen	15
4.1.2	Poikkeamalomakkeen laatiminen	15
4.1.3	MVR- ja konetarkastuslomakkeen laatiminen	16
4.2	Tulevaisuuden kehityskohteet	16
5	JOHTOPÄÄTÖKSET	17
5.1	Työn johtopäätökset.....	17
5.2	Pohdinta.....	17
	LÄHTEET	19
	LIITE 1: KYSELYLOMAKE.....	20

KUVALUETTELO

Kuva 1.	Perehdytyskysely, kysymys nro 2 vastaukset (Romunen 2024).....	9
Kuva 2.	Perehdytyskysely, kysymys nro 3 vastaukset (Romunen 2024).....	10
Kuva 3.	Perehdytyskysely, kysymys nro 4 vastaukset (Romunen 2024).....	10

Kuva 4. Perehdytyskysely, kysymys nro 5 vastaukset (Romunen 2024).....	10
Kuva 5. Perehdytyskysely, kysymys nro 6 vastaukset (Romunen 2024).....	11
Kuva 6. Perehdytyskysely, kysymys nro 7 vastaukset (Romunen 2024).....	11
Kuva 7. Perehdytyskysely, kysymys nro 8 vastaukset (Romunen 2024).....	12
Kuva 8. Perehdytyskysely, kysymys nro 9 vastaukset (Romunen 2024).....	12
Kuva 9. Perehdytyskysely, kysymys nro 10 vastaukset (Romunen 2024).....	12
Kuva 10. Perehdytyskysely, kysymys nro 11 vastaukset (Romunen 2024).....	13
Kuva 11. Perehdytyskysely, kysymys nro 12 vastaukset (Romunen 2024).....	13
Kuva 12. Perehdytyskysely, kysymys nro 13 vastaukset (Romunen 2024).....	14

1 JOHDANTO

1.1 Opinnäytetyön tavoitteet

Työntekijöiden perehdyttäminen on äärimmäisen tärkeää työntekijöiden turvallisuuden kannalta sekä myös työnantajan näkökulmasta. Sillä mahdollistetaan turvallinen työskentely jokaiselle ja sillä pyritään välttämään onnettomuuksia sekä läheltä piti tilanteita. Perehdytys tulisi suorittaa yrityksen uusille työntekijöille sekä myös vanhoille työntekijöille aina työmaa kohtaisesti.

Tämän opinnäytetyön toimeksiantajayrityksessä työntekijöiden perehdyttämisessä ei ole tähän asti ollut yhtenäisiä tapoja ja sen takia niin sanottuja perusasioita on käyty lävitse suullisesti niin uusien työntekijöiden kohdalla ja perehdyttämistä on täydennetty myös suullisesti töiden edetessä ja tarpeen niin vaatiessa. Tämän takia opinnäytetyön tarkoitus on saattaa yrityksen perehdyttämiskäytännöt ajan tasalle vastaamaan tämän hetken vaatimuksia sekä helpottamaan perehdyttämisen toteutusta laatimalla perehdytyslomake sen suorittamiseksi. Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa kirjallinen perehdytyslomake henkilöstökyselyllä saatavien perehdyttämiskohteiden pohjalta sekä poikkeamalomake.

Perehdyttämiseen on monia tapoja ja lomakkeita, jotka riippuvat työn luonteesta. Kuitenkin perehdyttämisen oleellisin asia on sen toteuttamistavan sijaan, että työnantaja ja työntekijä molemmat ymmärtävät yrityksen tärkeimmät toimintatavat, käytännöt ja työturvallisuuteen liittyvät seikat. Jokaisen perehdyttämisen tavoitteena kuitenkin on, että työntekijät heidän ollessa uusia tai pidempään jo yrityksessä olleita osaavat toimia työmailla turvallisesti, jolloin ennaltaehkäistään vaaratilanteita sekä osaavat myös tarvittaessa toimia vaaratilanteissa oikein.

1.2 Toimeksiantaja

Martti Karjalainen Oy on Pieksämäkeläinen vuonna 1981 perustettu kuljetus- ja infrarakennus yritys, joka työllisti vuonna 2023 14 työntekijää. Tämän opinnäytetyön tekijä on ollut kyseisessä yrityksessä töissä vuosina 2013–2021.

Yrityksen juuret yltävät 1960-luvulle, jolloin Martti Karjalainen perusti yrityksen aloittamalla traktoriturakoinnin. Perustamisvuodesta 1981 vuoteen 2011 yrityksen toimialaan kuuluivat asfaltti- ja lavetikuljetukset, maa- ja kiviaines kuljetuksen, nosturi- ja vaihtolavapalvelut sekä teiden kunnossapito- ja hoitotyöt. Vuodesta 2011 yritys laajensi palveluitaan infrarakentamisen puolelle ja nykyään palveluihin kuuluu myös kunnallistekniikka- ja pohjarakentaminen.

2 TYÖTURVALLISUUS YLEISESTI

Työturvallisuuslaki (23.8.2002/738) ja valtioneuvoston asetuksen rakennustyön turvallisuudesta (26.3.2009/205) on tarkoitettu suojelemaan työntekijöiden turvallisuutta ja terveyttä työpaikoilla. Näiden tarkoitus on myös estää ammattitauteja, työtapaturmia sekä varmistaa terveellinen ja turvallinen työympäristö. Keskeisiä lain periaatteita on työn vaarojen selvittäminen ja arviointi sekä työntekijöiden koulutus ja perehdytys. Lain tavoitteena on myös ehkäistä työtapaturmia, sairastumisia sekä edistää terveellistä ja turvallista työympäristöä kaikilla työpaikoilla.

Molempien säädöksen tarkoitus on kuitenkin niin yhdessä kuin erikseen työturvallisuuden parantaminen eri osa-alueilla ja työympäristöissä.

2.1 Työturvallisuudesta ja perehdyttämisestä huolehtiminen työnantajan näkökulmasta

Työnantajan on tehtävä työntekijöille riittävä perehdytys työpaikan työtapoihin, työolosuhteisiin, vaaratekijöihin sekä työssä käytettäviin työvälineisiin ja koneisiin. Työnantajan on kiinnitettävä perehdytykseen huomiota erityisesti ennen uusien töiden aloittamista, uusien työtapojen ja työvälineiden käyttöönottoa.

Työnantaja on velvollinen hankkimaan työntekijöille tarpeelliset henkilösuojaimet sekä varusteita, joilla ehkäistään tapaturmia sekä vaaratilanteita. Henkilösuojaimet ja apuvälineet on räätälöitävä työn luonteen sekä työolosuhteiden mukaan.

Työnantajan on huolehdittava työntekijöiden turvallisuudesta sekä terveydestä työssä. Kyseinen asia edellyttää, että työnantaja ehkäisee, poistaa tai korvaa vaaratekijöitä turvallisimmilla vaihtoehdoilla. Työnantajan täytyy myös pitää huoli työympäristön, työyhteisön sekä työtapojen turvallisuudesta.

2.2 Työturvallisuudesta ja perehdyttämisestä huolehtiminen työntekijän näkökulmasta

Työntekijän on noudatettava työnantajan antamia ohjeistuksia ja määräyksiä liittyen työpaikan työtapoihin, työolosuhteisiin, vaaratekijöihin sekä työssä käytettäviin välineisiin ja koneisiin. Näin työntekijä huolehtii omasta sekä muiden työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä työssään.

Työntekijän on käytettävä työnantajan hankkimia henkilösuojaimia ja varusteita ohjeiden mukaisesti, jotta ne eivät aiheuta tapaturma- tai onnettomuusvaaraa. Myös työvälineitä ja koneita on käytettävä työnantajan perehdytyksessä antamien ohjeiden mukaisesti.

Mikäli työssä ilmenee hengelle tai terveydelle vakavaa vaaraa aiheuttavia tekijöitä, on työntekijällä oikeus pidättäytyä kyseisistä töistä siihen asti, kunnes vaaraa aiheuttavat tekijät on poistettu ja työn tekemistä voi jatkaa turvallisesti.

2.3 Työturvallisuus maanrakennusalan näkökulmasta

Maanrakennusosalalla työturvallisuus ja siitä huolehtiminen on erityisen tärkeää, koska kyseinen ala on fyysisesti raskasta ja työympäristö sisältää useita riskitekijöitä.

Työssä käytettävien koneiden, työvälineiden ja laitteiden tulee olla tarkastettuja sekä huollettuja säännöllisin väliajoin sekä ennen ja jälkeen käyttöönottoa. Näin varmistetaan, että koneet, työvälineet ja laitteet ovat turvallisia käyttää sekä kaikki vaadittavat suojalaitteet ovat asianmukaisesti paikallaan.

Maanrakennusala on fyysisesti raskasta ja sen takia on huolehdittava työn suorittamisesta ergonomisesti, jotta vältetään ylimääräinen kuormitus työntekijöiden terveydelle. Erityisesti raskaiden nostojen ja toistojen aiheuttamat riskit on otettava huomioon.

Työympäristössä on myös työpaikan sisäistä liikennettä, jonka osalta on huolehdittava sen järjestämisestä turvallisesti. Tavaroiden purku, varastointi ja nostot on suunniteltava niin, että ne eivät aiheuta vaaraa työntekijöiden turvallisuudelle. Pöly- ja meluhaitat on pyrittävä mahdollisuuksien mukaan vähentämään tai estämään sekä erilaiset sääolosuhteet on otettava huomioon ja työnantajan on tarvittaessa hankittava työntekijöille näihin liittyviä turvavarusteita tai suojaimia.

2.4 Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta

Tämä asetus keskittyy itse rakennustyömaiden turvallisuuteen, riskeihin sekä siellä tapahtuviin turvallisuusjärjestelyihin. Asetuksen keskeisin periaate on varmistaa työmaiden turvallisuus ja suojella työntekijöitä työtehtäviinsä liittyviltä vaaroilta sekä työtapaturmien ja terveusriskien ennaltaehkäisy rakennustyömailla. Asetuksen 7 luku käsittelee erikseen maanrakennusalalla työskentelyyn liittyvä työturvallisuusvaatimuksia.

2.5 Perehdyttäminen

Työturvallisuuslain 23.8.2002/738 sekä Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta 26.3.2009/205 perehdyttämisessä tulisi huomioida useita erittäin tärkeitä asioita, joilla varmistetaan työntekijän hyvinvointi ja turvallinen työskentely ympäristö.

Perehdytyksessä työntekijälle tulee antaa kattavat tiedot työpaikan turvallisuusohjeista, riskeistä ja turvalliset tavat suorittaa työnsä. Tämä sisältää sekä yleisiä työturvallisuusasioita että maanrakennusalan erityispiirteitä. Lisäksi työntekijälle tulee selventää omat turvallisuusvastuunsa, hätätilanteiden toimintaohjeet ja mahdollisten lisäkoulutuksien saaminen sekä tukea työpaikan turvallisuusasioissa.

Työnantajan on myös huolehdittava riskien tunnistamisesta ja ennaltaehkäisystä, työntekijöiden henkilökohtaisten suojien ja varusteiden hankkimisesta.

2.6 Työhön opastus

Perehdyttäminen ja työhön opastus liittyvät toisiinsa, mutta niiden kattavuus on erilainen.

Työhön opastuksessa keskitytään enemmän itse käytännön työtehtäviin. Miten työtehtäviä suoritetaan sekä työssä käytettävien koneiden, välineiden ja laitteiden käyttöä.

Perehdytys on kattavampi asia, jossa työntekijä saa tietoa työpaikan käytännöistä, turvallisuudesta, työn vaatimuksista sekä vaaroista ja näiden pohjalta osaa toimia turvallisesti työtehtävissään eikä vaaranna itseään, muita työntekijöitä taikka ulkopuolisia.

3 TYÖTURVALLISUUDEN JA PEREHDYTTÄMISEN NYKYTILA YRITYKSESSÄ

3.1 Työturvallisuus M. Karjalainen Oy:ssa

Yrityksen työturvallisuudesta huolehtii lain mukaan yrittäjä (Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738, 8 §). Käytännössä M. Karjalainen Oy:n sisäiset turvallisuus käytännöt on jääneet työmailla toteutettavien turvallisuusmenettelyjen varaan.

Yrityksen työsuoritteet tapahtuvat lähes kokonaan tilaajien kohteissa, joten turvallisuusasiat hoidetaan ko. tahon järjestelmien mukaisesti. Yritykselle jää turvavarusteiden hankinta ja ylläpito. Näitä asioita hoitaa kunkin työmaan työnjohto toimitusjohtajan valvonnassa.

Sairauspoissaolojen suhteen tilanne on melko hyvä. Eniten poissaoloja aiheuttaa työntekijöiden lasten sairastaminen. Sairaalahoitoa vaativia tapaturmia ei ole sattunut edes vuosittain. Pahin tapaturma viiteen vuoteen on ollut sormimurtuma, joka ei aiheuttanut poissaoloa, vaan työkuvan muutoksen toipumisajalle (Romunen 2024).

Yrityksellä ei ole tällä hetkellä työtapaturmista erillistä raportointijärjestelmää. Erillistä raportointijärjestelmää ei ole koettu tähän mennessä tarpeelliseksi, koska työtapaturmien määrä yrityksessä on aina ollut erittäin vähäinen.

Erillinen raportointijärjestelmä koetaan yrityksen johdossa kuitenkin positiivisena asiana, joka olisi tervetullut käyttöön. Silloin työtapaturmista, erilaisista poikkeamista sekä lähellä piti- tilanteista jäisi kirjallinen dokumentti ja näin ollen se tukisi niiden tutkimista ja ennaltaehkäisyä.

Kirjallisia poikkeama- tai läheltä piti- raportteja ei juurikaan yrityksessä ole laadittu, vaan ne ovat käyty suullisesti läpi tarpeen vaatiessa ja näin ollen kyseisistä poikkeama- tai läheltä piti- tilanteista ei jää kirjallista dokumenttia talteen.

Työmaiden erilaisista poikkeamista tai muutoksista yritys on aina laatinut merkinnän työmaapäiväkirjaan tai muuhun tilaajan kanssa erikseen sovittuun dokumenttiin. Poikkeamaraporttien käytön lisääminen koetaan yrityksessä myös sellaisena asiana, joka olisi tarpeen ottaa käyttöön yrityksen jokaisella osa-alueella (Romunen 2024).

3.2 Kysely työntekijöille

Opinnäytetyön yhtenä osana laadittiin toimeksiantajayrityksen työntekijöille kysely, jotta saataisiin selville perehdyttämiskäytäntöjen nykytilaa sekä niihin liittyviä puutteita, niissä läpikäytäviä asioita sekä kehityskohteita työntekijöiden näkökulmasta.

Vastaajajoukkona kyselyssä oli yrityksen kaikki työntekijät niin infrarakentamisen puolella kuin kuljetuspuolella työskentelevät.

Kysely toteutettiin paperisen kyselyn muodossa. Kyselyn kysymykset kirjoitettiin Wordilla, jonka jälkeen kysymykset lähetettiin myös toimeksiantajalle kommentoitavaksi, koska heidän puoleltaan tuli pyyntö lisätä kyselyyn kaksi heidän ideoimaa kysymystä. Toimeksiantajan ideomat kysymykset olivat: Kysymys 11 "Onko sinua perehdytetty, kuinka tulee toimia konetöihin eri työmaille lähtiessä"

sekä kysymys 13 ”Kuinka tarpeellisena pidät työmaakohtaista perehdytystä”. Lopullinen kyselyrunko on tämän opinnäytetyön liitteenä (LIITE 1).

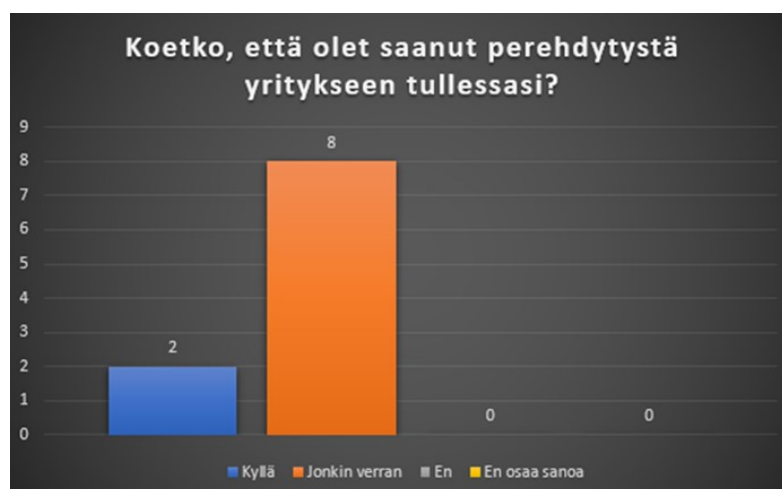
Itse kysely pyrittiin pitämään mahdollisimman yksinkertaisena, jotta työntekijöiden olisi helppo vastata kyselyyn ja saisin vastauksia mahdollisimman monelta työntekijältä. Kyselyssä oli yhteensä 14 eri kysymystä, 13 kysymystä oli rasti ruutuun- kysymyksiä ja viimeinen kysymys oli muotoa: ”sana on vapaa”, jossa työntekijät saivat kertoa kehitysideoita, vinkkejä tai toiveita yrityksen perehdytyksen käytäntöihin.

Kysymykset käsittelivät yleisesti sitä, että onko työntekijät omasta mielestään saaneet perehdytystä yritykseen tullessaan ja jos ovat niin mihin annettuihin vaihtoehtoihin kokevat saaneensa erityisesti perehdytystä sekä mihin he olisivat tarvinneet tarkempaa perehdytystä.

Kyselylomakkeita toimitin yhteensä 10:lle yrityksen työntekijöille henkilökohtaisesti ja kyselyitä sain vastauksineen takaisin kaikki 10.

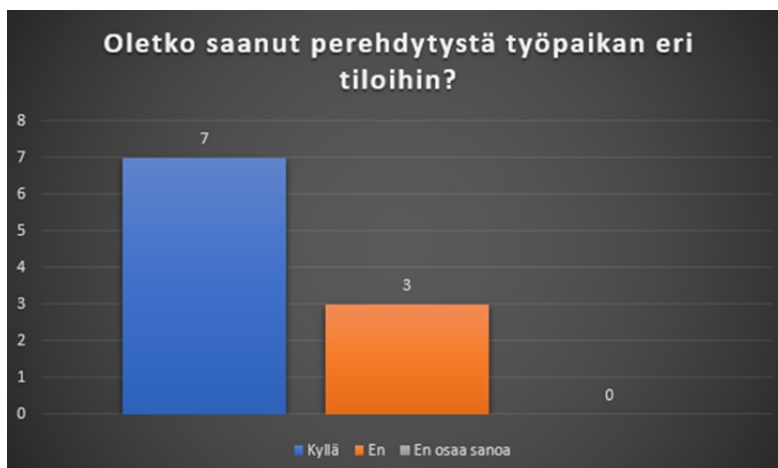
3.2.1 Kyselyn tulokset

Kyselyn ensimmäisessä kysymyksessä kysyttiin, että kuinka kauan kyseinen työntekijä on työskennellyt yrityksessä. Vastanneista työntekijöistä 2/10 on työskennellyt 0–3 vuotta. 6/10 3–6 vuotta ja loput 2/10 yli 10-vuotta.

Kuva 1. Perehdytyskysely, kysymys nro 2 vastaukset (Romunen 2024)

Kyselyn toisessa kysymyksessä kysyttiin, että onko työntekijät toimeksiantajan yritykseen tullessa töihin kokenut saaneensa perehdytystä. Kuvassa 1 on esitetty kyseisen kysymyksen tulosten jakauma. Vastauksista voi havaita, että 80 % yritykseen tulleista työntekijöistä on kokenut saaneensa jonkin verran perehdytystä. Loput 20 % yritykseen tulleista työntekijöistä vastasivat ”kyllä” eli he ovat kokeneet saaneensa perehdytystä.

Kuva 2. Perehdytyskysely, kysymys nro 3 vastaukset (Romunen 2024)

Kuva 3. Perehdytyskysely, kysymys nro 4 vastaukset (Romunen 2024)

Kuva 4. Perehdytyskysely, kysymys nro 5 vastaukset (Romunen 2024)

Kyselyn kysymykset numerot 3, 4 ja 5 käsittelivät samaa aihetta, joka on perehdytyksen saaminen yrityksen eri tiloihin. Yrityksen eri tiloihin perehdytystä koki saaneensa 70 % vastanneista ja loput 30 % kokivat, että heitä ei ole perehdytetty yrityksen eri tiloihin. Kysyttäessä, että mihin eri tiloihin työntekijät ovat saaneet perehdytystä jokaiseen vaihtoehtona olleeseen yrityksen tilaan on vastauksien perusteella perehdytetty eikä yksikään yrityksen tila ole jäänyt kokonaan perehdyttämättä. En osaa sanoa ja ei vastausta- vastauksia tuli molempia kaksi kappaletta. Viidennessä ja viimeisessä kysymyksessä, joka käsitteli yrityksen eri tiloihin perehdyttämistä, haluttiin kartoittaa, että mihin ti-

loihin työntekijät olisivat tarvinneet tarkempaa perehdytystä. Näiden vastauksien perusteella työntekijät kokivat, että varasto, ensiapulaukun sijainti, jätehuolto ja sammuttimet olisivat tarvinneet tarkempaa perehdytystä. Taukutiloihin ja WC- tiloihin työntekijät ovat saaneet tarpeeksi perehdytystä, koska niihin kukaan ei kokenut lisäperehdytyksen olevan tarpeellista. En osaa sanoa- vastausta tuli kolme kappaletta ja Ei vastausta- vastattiin kaksi kappaletta.

Kuva 5. Perehdytyskysely, kysymys nro 6 vastaukset (Romunen 2024)

Kuva 6. Perehdytyskysely, kysymys nro 7 vastaukset (Romunen 2024)

Kysymykset 6 ja 7 käsittelivät aiheeltaan samaa asiaa eli mihin eri asioihin työntekijät ovat saaneet mielestään perehdytystä. Tämän kyselyn kysymyksen vastauksista voi päätellä, että perehdytyskäytäntöjen yhtenäistäminen ja perehdytyslomakkeen laatiminen on tarpeen, koska annettuihin vaihtoehtoihin perehdytyksen saaminen oli vähäistä. Työterveyshuoltoon ei kukaan kokenut saaneensa perehdytystä, jonka takia tämä asia on nyt mainittu erikseen perehdytyslomakkeessa, jotta tähän asiaan panostetaan jatkossa. Asiat mitkä kuitenkin erottuivat vastauksien määrässä saaneen perehdytystä, oli työtehtävät, työaika / tuntikirjaukset ja viestintä työmaolosuhteissa. Kysyttäessä, että mihin annetuista vaihtoehtoista työntekijät olisivat tarvinnut tarkempaa perehdytystä. Eniten vastauksia saivat yrityksen toimintatavat, työterveyshuolto, työturvallisuus sekä poissaolo- ja lomakäytännöt.

Kuva 7. Perehdytyskysely, kysymys nro 8 vastaukset (Romunen 2024)

Kysymyksessä nro 8, kartoitettiin työntekijöiden saamaa perehdytystä tapaturma- tai onnettomuustilanteessa toimimiseen. Vain 2/10 vastanneista koki saaneensa perehdytystä tähän asiaan ja jopa 5/10 koki, että heitä ei ole perehdytetty tapaturma- tai onnettomuustilanteessa toimimiseen. 3/10 vastasi, että ei osaa sanoa. Tämän kysymyksen vastaukset vahvistivat sen, että perehdytyslomake tulee tarpeeseen, jotta näin tärkeät asiat tulee jokaiselle työntekijälle tulevaisuudessa perehdytyksi.

Kuva 8. Perehdytyskysely, kysymys nro 9 vastaukset (Romunen 2024)

Kuva 9. Perehdytyskysely, kysymys nro 10 vastaukset (Romunen 2024)

Kysymykset nro 9 ja 10 liittyvät toisiinsa ja niissä kysyttiin, että onko työntekijät kokenut saaneensa perehdytystä työkonoiden, työvälineiden ja laitteiden käytössä sekä mihin edellisistä he olisivat tarvinnut tarkempaa perehdytystä. Työkonoiden, työvälineiden ja laitteiden käyttöön 1/10 vastasi kyllä ja 9/10 saaneensa jonkin verran perehdytystä kyseisiin asioihin. Positiivista on se, että tähän kysymykseen ei tullut yhtään ei- tai en osaa sanoa- vastausta. Maanrakennusalalla toimitaan kuitenkin päivittäin erilaisten työkonoiden, työvälineiden ja laitteiden kanssa, joten niihin perehdyttäminen on hyvin olennaista työskentelyn kannalta. Tarkempaa perehdytystä olisi puolestaan tarvinnut jokainen annetuista vaihtoehdoista, joka toisaalta on hieman haastavaa, koska maanrakennusalalla kuin tilaaja yrityksessä on käytössä niin monia erilaisia työkoneita, työvälineitä ja laitteita, jonka takia niihin tarkempi perehdyttäminen tapahtuu usein käyttöönoton yhteydessä. Toki perehdytyksessä kannattaa ja täytyy käydä läpi yrityksen yleisimmät ja eniten käytössä olevat työkoneet, työvälineet ja laitteet sekä niihin perehdyttäminen.

Kuva 10. Perehdytyskysely, kysymys nro 11 vastaukset (Romunen 2024)

Kysymys nro 11, oli tilaaja yrityksen vastaavan työnjohtajan laatima, jonka hän halusi kyselyyn sisällytettävän. Perehdytystä, kuinka tulee toimia konetöihin eri työmaille lähtiessä, koki saaneensa 3/10 sekä 6/10 edes jonkin verran. Yksi työntekijä puolestaan koki, ettei hän ole saanut perehdytystä kyseiseen asiaan lainkaan.

Kuva 11. Perehdytyskysely, kysymys nro 12 vastaukset (Romunen 2024)

Kuva 12. Perehdytyskysely, kysymys nro 13 vastaukset (Romunen 2024)

Kysymykset 12 ja 13 koskivat työmaakohtaista perehdytystä ja kokevatko työntekijät työmaakohtaisen perehdytyksen lisäämisen yrityksessä olevan tarpeen. Kysymys nro 13 oli myös yrityksen vastavaan työnjohtajan laatima, jonka pohjustukseksi laitoin kysymyksen nro 12. Vastaukset näihin kysymyksiin ovat positiivisia, koska niistä ilmenee, että 8/10 työntekijästä pitävät työmaakohtaista perehdytystä erittäin tärkeänä ja 2/10 jonkin verran tärkeänä.

Kysymyksen 13 vastauksista 8/10 ovat sitä mieltä, että työmaakohtaisen perehdytyksen lisääminen yrityksessä olisi tarpeen, 1/10 mielestä se ei ole tarpeellista sekä 1/10 ei osaa sanoa olisiko työmaakohtaisen perehdytyksen lisääminen yrityksessä tarpeen. Vastauksien perusteella tämä kysymys oli tarpeellinen, jotta yritys tietää kehittää jatkossa myös työmaakohtaista perehdytystä.

Viimeisessä kysymyksessä nro 14 työntekijät saivat kertoa vapaasti kehitysideoita, vinkkejä tai toiveita yrityksen perehdytyskäytäntöihin. Tähän kysymykseen sain yhden vastauksen, jossa toiveena oli nostotyöturvallisuus ja sen perehdytyksen lisääminen.

3.3 Työturvallisuuden ja perehdyttämisen nykytilan arviointi

Yrityksen perehdytyskäytännöissä ei ole tähän asti ollut mitään järjestelmällistä tapaa, kuinka se olisi toteutettu. Perehdytystä on suoritettu yrityksessä suullisesti aina uuden työntekijän tullessa töihin ja siitä eteenpäin aina tarpeen tai tilanteen perehdytystä vaatiessa.

Työntekijöille laaditun kyselyn vastausten perusteella on tehty perehdyttämislomake, jonka on tarkoitus helpottaa tilaajan perehdyttämiskäytäntöjen yhtenäistämistä niin työnantajan kuin työntekijän näkökulmasta. Vastauksista kävi ilmi, että jokaiseen annettuun tilaan tai asiaan työntekijät kokivat tarkemman perehdytyksen olevan tarpeen. Laadittuun lomakkeeseen on lisätty kyselyn kysymyksissä annetut vaihtoehdot kirjallisesti jokainen omaan kohtaan, jotta kyseiset tilat ja asiat tulevat perehdytetyksi.

4 TYÖTURVALLISUUDEN JA PEREHDYTYKSEN KEHITTÄMINEN

4.1 Opinnäytetyönä tehdyt lomakepohjat

Laadin tilaaja yritykselle lomakkeet, jotta yrityksen perehdytysprosessi selkeytyisi ja siitä tulisi yhteisempi ja näin ollen ne tukevat työpaikan työturvallisuutta. Myös vastuunmäärittelyn kannalta niin työnantajan kuin työntekijän näkökulmasta nämä laaditut dokumentit tuovat suojaa.

4.1.1 Perehdyttämislomakkeen laatiminen

Perehdytyslomake tehtiin MS Word- ohjelmalla, koska kyseisellä ohjelmalla lomakkeen laatiminen oli nopeaa ja sitä on helppo muokata tarvittaessa, mikäli tarve niin vaatii. Tulevaisuudessa perehdyttämislomakkeen muuttaminen tabletilla tai koneella täytettäväksi voi olla paikallaan.

Lomakkeesta oli tarkoitus tehdä hyvin yksinkertainen, koska tällä tavalla tilaaja koki kyseisen lomakkeen olevan helpompi ottaa käyttöön. Esimerkkiä perehdyttämislomakkeen laatimiseen hain internetistä saatavista lomakkeista sekä myös käytin omaa kokemusta työelämästä millaisilla perehdyttämislomakkeilla minut on perehdytetty tai minä olen työntekijöitä perehdyttänyt.

Perehdyttämislomakkeen sisältä on erittäin yksinkertainen, jonka avulla tulee käytyä kohtakohdalta tärkeimmät perehdytysasiat läpi. Lomakkeessa on oma osio yleisimmistä infra- ja kuljetusalalla tarvittavista korteista ja pätevyyksistä, johon perehdytettävä työntekijä kirjaa voimassa olevat kortit ja pätevyudet, jonka avulla tilaaja yrityksen on helpompi pysyä ajan tasalla työntekijöidensä voimassa olevista korteista ja pätevyyksistä. Tämän ansiosta tilaaja voi järjestää tarpeen vaatiessa jatkokoulutusta työntekijöille omalla hallilla useammalle työntekijälle kerralla.

Perehdyttämislomakkeessa on rastiruutuun- menetelmällä lueteltu perehdytettäviä asioita mikä edesauttaa, että niin perehdyttäjä kuin perehdytettäväkin tietää mitä pitää perehdyttää ja mitä on perehdytetty.

Tilaaja yrityksen tarkoituksena on ottaa laatimani perehdytyslomake käyttöön uusien työntekijöiden perehdytykseen sekä tarvittaessa kyseistä lomaketta voi käyttää myös työmaalla suoritettavien perehdytyksien tekemiseen pienellä muokkauksella.

4.1.2 Poikkeamolomakkeen laatiminen

Poikkeamolomake tehtiin myös MS Word- ohjelmalla, koska koin tämänkin lomakkeen laatimisen sillä helpoimmaksi tavaksi. Myös poikkeamolomaketta voi tarvittaessa muokata sekä muuttaa tabletilla tai koneella täytettäväksi.

Poikkeamolomakkeen laatimisessa tärkeintä oli taas yksinkertaisuus sen ulkoasussa sekä täyttämässä. Kyseisestä lomakkeesta käy selkeästi ilmi täytettävät kohdat ja mitä niissä vaaditaan. Esimerkkinä poikkeamolomakkeen tekoon käytin alan yrityksissä käytössä olevia lomakkeita sekä omaa kohtaista kokemusta työelämästä millaisia lomakkeita olen itse käyttänyt. Oman kokemuksen mukaan käyttämäni poikkeamolomakkeet olen kokenut hankaliksi täyttää niiden sekavuuden takia sekä niissä on toistettu samoja asioita useaan kertaan hieman eri muodossa vain.

Tulevaisuudessa tilaaja yrityksen on tarkoitus ottaa poikkeamalomake aktiiviseen käyttöön, jotta sattuvista poikkeamista ja niiden hoitamisesta asianmukaisesti jää kirjallinen dokumentti.

4.1.3 MVR- ja konetarkastuslomakkeen laatiminen

Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta 26.3.2009/205 määrää, että rakennustyömailla on pidettävä viikoittain kunnossapitotarkastuksia eli maanrakennusalalla niin sanottuja MVR-mittauksia. Kunnossapitotarkastuksilla tarkastetaan työturvallisuuden kannalta merkittävät asiat, kuten työvälineet, kalusto, henkilösuojaimet, ja työmaan yleisjärjestys sekä niissä ilmenevät mahdolliset viat. Näistä tarkastuksista on laadittava jossakin muodossa oleva dokumentti tai joku muu kirjaus, johon kirjataan tarkastettavat asiat, osallistujat, mahdolliset ilmenneet viat sekä niiden korjausajankohta.

Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738, 5 luku 41 § puolestaan määrää, että rakennustyömaalla käytettävillä koneilla on suoritettava niin kutsuttu käyttöönottotarkastus sekä koneille on myös tehtävä määräaikaistarkastuksia. Näissä tarkastuksissa pidetään huoli siitä, että koneiden toimintakunto on vaadittavalla tasolla, eikä koneet aiheuta työntekijöille tai muille mahdollisille henkilöille työturvallisuusriskiä.

Viikoittaisen kunnossapitotarkastuksen pitoon tai käyttöönotto- ja määräaikaistarkastuksiin tilaaja yrityksellä ei ole ollut tähän mennessä erillistä niihin tarkoitettua lomaketta, joten laadin tämän opin näytetyön yhteydessä myös niihin sopivan MVR- ja konetarkastuslomakkeen. Lomakkeet laadin MS Word- ohjelmalla ja esimerkkinä käytin näissäkin henkilökohtaista kokemusta työelämästä sekä internetissä olevia valmiita pohjia, jotka ovat kaikkien vapaasti käytettävissä.

4.2 Tulevaisuuden kehityskohteet

Tulevaisuudessa kehityskohteena tilaaja yritys voisi siirtää laatimani perehdytys- ja poikkeamalomakkeen sähköisesti käytettäväksi. Nykypäivänä kuitenkin suurin osa erilaisten asioiden hoitamisesta ja yhteydenpidosta esimerkiksi yrityksen muiden työntekijöiden ja tilaajien kanssa toimii sähköisesti, joten ainakin tabletilla tai koneella täytettävä poikkeamalomake olisi tilaajienkin kannalta tervetullut uudistus.

Kehityskohteeksi valikoitui työntekijöiden kyselyn vastauksien perusteella myös työmaakohtaisen perehdytyksen sekä nostotyöturvallisuuden lisääminen.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

5.1 Työn johtopäätökset

Opinnäytetyön tavoitteena oli laatia tilaaja yritykselle kirjallinen perehdyttämisen- ja poikkeamalomake, jolla yhtenäistetään työntekijöiden perehdytyskäytäntöjä.

Yrityksessä ei ole tähän asti ollut käytössä perehdytyksessä kirjallista dokumenttia, joten perehdytys on suoritettu suullisesti. Tämän takia tein kyselyn työntekijöille, jonka tarkoituksena oli kartoittaa yrityksen nykyisiä perehdytyskäytäntöjä ja miten työntekijät ovat kokeneet sen toimivuuden.

Kyselyyn tulleiden vastauksien perusteella voitiin päätellä, että jokainen vastannut työntekijä on saanut edes jonkin verran perehdytystä yritykseen töihin tullessaan eikä kukaan kokenut jääneensä kokonaan ilman perehdytystä. Kuitenkin vastauksien perusteella perehdytyksen laajuus on ollut hyvin vaihtelevaa ja niistä voidaan myös huomata yhtenäisten perehdytyskäytäntöjen puuttuminen.

Isoin ongelma perehdytyksen tekoon liittyen on varmasti se, että kyseessä on pieni yritys, jolla ei ole erikseen palkattua henkilöstä tekemään perehdytyksiä. Tämä johtaa siihen, että yrityksen työnjohtajien on liikkuvan työn lisäksi jollakin tavoin hoidettava uusien työntekijöiden perehdytys ja sen myötä perehdytyksen sisältö vaihtelee aina tekijän mukaan. Pelkästään perehdytyslomakkeen laatiminen ja sen käyttöönotto yhtenäistää perehdytyskäytäntöjä ja edesauttaa turvallista työskentelyä, koska silloin on selkeä lista asioista, joita jokaisen perehdytyksen tekijän on käytävä työntekijän kanssa läpi.

Opinnäytetyön tavoitteet täyttyivät kokonaisuudessaan hyvin ja sain kartoitettua perehdytyksen nykytilanteen työntekijöiden näkökulmasta ja sen pohjalta laadittua perehdytyslomakkeen. Lomakkeeseen itsessään olen tyytyväinen, koska se on yrityksen vastaavan työnjohtajan vaatimusten mukainen eli yksinkertainen ulkoasultaan ja selkeä täyttää, joka edes auttaa sitä, että kyseiset lomakkeet tulevat tilaaja yrityksessä käyttöön.

5.2 Pohdinta

Tämän opinnäytetyön merkitys perehdyttämisen ja sen kehittämisen kannalta on hyvin oleellinen. Maanrakennusalalla on monta vaaratekijää sekä se on myös fyysisesti raskas ala, joten perehdyttämisen tärkeys on suuressa osassa ja sen avulla voidaan ehkäistä vaaratilanteita ja tukea turvallista työskentelyä.

Oman oppimisen kannalta opinnäytetyön aihe oli hyvin tärkeä ja opin itse lisää työturvallisuudesta ja perehdyttämisestä sekä pääkohdat mitä työturvallisuuslaki ja valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta vaatii perehdytyksen kannalta.

Opinnäytetyössä oman työskentelyn kannalta helpointa oli kyselyn laatiminen ja lomakkeiden teko. Haastavinta puolestaan oli työturvallisuuslain ja valtioneuvoston asetuksen rakennustyön turvallisuudesta läpikäynti ja sieltä maanrakennusalaa koskevien oleellisimpien kohtien kartoittaminen.

Tulevaisuudessa tutkittavaksi aiheeksi ja kehitysideaksi tämän opinnäytetyön osalta voisi selvittää laatimieni lomakkeiden käyttöönotto eli onko lomakkeita käytetty ja kuinka toimivina yrityksen perehdytyksen tekijät ovat lomakkeet kokeneet sekä mahdollisesti lomakkeiden muuttaminen sähköisesti täytettäväksi.

LÄHTEET

Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020738>. Viitattu 1.8.2024

Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta 26.3.2009/205. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2009/20090205>. Viitattu 6.12.2024

Romunen, Ari 2024: Vastaava työnjohtaja Ari Romusen haastattelu sähköpostitse 15.5.2024. M. Karjalainen Oy, Pieksämäki. Viitattu 1.8.2024

LIITE 1: KYSELYLOMAKE

Hei!

Olen tekemässä opinnäytetyönä M Karjalainen Oy:lle työntekijöiden perehdytyskansiota. Tarvitsisin opinnäytetyötä varten tietoa työntekijöiden näkökulmasta yrityksen perehdytyksen nykytilasta. Olen laatinut seuraavanlaisen kyselyn asiaan liittyen ja toivoisin, että vastaisitte kyselyyn oman kokemuksen mukaan.

Kysely suoritetaan nimettömänä ja vastauksia tulen käyttämään ainoastaan opinnäytetyön tekemisessä sekä kyselyn vastaukset tullaan hävittämään opinnäytetyön valmistumisen jälkeen.

Jättäkää vastauslomakkeet toimiston postilaatikkoon 10.4.2024 mennessä.

Kiitos paljon etukäteen vastauksista!

Yt. Sanna Romunen

1. Kuinka kauan olet työskennellyt yrityksessä?

- 0–3 vuotta
- 3–6 vuotta
- 6–10 vuotta
- Yli 10 vuotta

2. Koetko, että olet saanut perehdytystä yritykseen tullessasi?

- Kyllä
- Jonkin verran
- En
- En osaa sanoa

3. Oletko saanut perehdytystä työpaikan eri tiloihin?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

4. Jos vastasit kyllä, niin mihin tiloihin olet saanut perehdytystä?

- Varasto
- Ensiapulaukun sijainti
- Taukotilat
- WC
- Jätehuolto (Roskikset, lajittelu)
- Sammuttimet
- En osaa sanoa

5. Mihin edellisistä vaihtoehtoista olisit tarvinnut tarkempaa perehdytystä?

- Varasto
- Ensiapulaukun sijainti
- Taukotilat
- WC
- Jätehuolto (Roskikset, lajittelu)
- Sammuttimet
- En osaa sanoa
- Joku muu, mikä: _____

6. Oletko saanut perehdytystä joihinkin seuraavista asioista?

- Yrityksen toimintatavat
- Muihin työntekijöihin
- Työtehtäviisi
- Työterveyshuolto (Työhöntulotarkastus, välitarkastukset)
- Työturvallisuus
- Työaika / tuntikirjaukset
- Poissaolo- ja lomakäytäntöihin
- Henkilösuojainten käyttö
- Viestintä työmaaolosuhteissa (Esim. kaivinkoneenkuljettajan ja jalkamiehen keskinäiset käsimerkit)

- En mihinkään edellisistä
- En osaa sanoa

7. Mihin edellisistä vaihtoehtoista olisit tarvinnut tarkempaa perehdytystä?

- Yrityksen toimintatavat
- Työtehtäviisi
- Työaika / tuntikirjaukset
- Poissaolo- ja lomakäytäntöihin
- Työterveyshuolto (Työhöntulotarkastus, välitarkastukset)
- Työturvallisuus
- Henkilösuojainten käyttö
- Muihin työntekijöihin
- Viestintä työmaaolosuhteissa (Esim. kaivinkoneenkuljettajan ja jalkamiehen keskinäiset käsimerkit)

8. Onko sinua perehdytetty tapaturma- tai onnettomuustilanteessa toimimiseen?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

9. Onko sinua perehdytetty työkoneiden, työvälineiden tai laitteiden käytössä?

- Kyllä
- Jonkin verran
- Ei
- En osaa sanoa

10. Mihin olisit edellisistä tarvinnut tarkempaa perehdytystä?

- Työkoneiden käyttö
- Työvälineiden käyttö
- Laitteiden käyttö
- Joku muu, mikä: _____

11. Onko sinua perehdytetty, kuinka tulee toimia konetöihin eri työmaille lähtiessä? (Esim. konetarkastukset, liikennejärjestelyt, kaapelinäytöt)

- Kyllä
- Jonkin verran
- Ei
- En osaa sanoa

12. Kuinka tärkeänä pidät työmaakohtaista perehdytystä?

- Erittäin tärkeänä
- Jonkin verran tärkeänä
- Vähemmän tärkeänä
- En ollenkaan tärkeänä
- En osaa sanoa

13. Olisiko mielestäsi työmaakohtaisen perehdytyksen lisääminen yrityksessä tarpeen?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

14. Onko sinulla kehitysideoita, vinkkejä tai toiveita yrityksen perehdytyskäytäntöihin? Sana on vapaa: